

Література

1. Бізнес Словник: Економіка. Фінанси. Банки. Інвестиції. Кредити, англо-український, понад 12 500 термінів / Уклад.: С.Я. Єрмоленко, В. І. Єрмоленко. — К.: Школа, 2002. — 720 с.
2. *Мод Д., Молино Ф.* Private banking. Элитное обслуживание частного капитала: пер. с англ. — М.: Альпина Паблишер. — 2003. — 337 с.
3. *Витвицкий М.* Обслуживая состоятельных клиентов: Private Banking, VIP-сервис, Family Office // Банковский менеджмент. — 2009. — № 8. — С. 2 — 5.
4. *Нестеров Г.* Национальные особенности Private Banking // Банковский менеджмент. — 2009. — № 8. — С. 18 — 22.
5. Lifestyle management // Финансовая консультация. — 2006. — № 7 — 8. — С. 24 — 26.

Статтю подано до редакції 15.09.09 р

УДК 336.71

С. М. Аржевітін,
докторант кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ КРЕДИТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В статті досліджено сутність кредиту та його роль у сучасних ринкових відносинах. Доведено, що сутність кредиту безпосередньо виражається через кредитні відносини, функції та форми кредиту. Запропоновано визначення поняття «кредит» з урахуванням соціально-економічної ролі кредиту в сучасних ринкових умовах.

Ключові слова: кредит, ознаки кредитних відносин, умови (принципи) кредитування, функції кредиту, форми кредиту, роль кредиту.

В статье исследуется сущность кредита и его роль в современных рыночных условиях. Доказано, что сущность кредита непосредственно выражается через кредитные отношения, функции и формы кредита. В статье предложено определение понятия «кредит» с учетом социально-экономической роли кредита в современных рыночных условиях

Ключевые слова: кредит, признаки кредитных отношений, условия (принципы) кредитования, функции кредита, формы кредита, роль кредита.

The article explored the essence of credit and its role in the current market conditions. It is proved that the essence of the loan directly expressed in terms of credit relations, functions and forms of credit. A definition of credit based on socio-economic role of credit in economy.

Key words: credit, signs of credit relations, principals of crediting, functions of credit, forms of credit, role of credit.

Кредит є необхідним інструментом для підтримки неперервності кругообігу фондів діючих підприємств, обслуговування процесу реалізації товарів, що є особливо важливим в умовах переходу економіки України до ринку. Без кредитної підтримки неможливо забезпечити швидке та цивілізоване становлення фермерських господарств, підприємств малого бізнесу, впровадження інших видів підприємницької діяльності як на національному ринку, так і в зовнішньоекономічному просторі. Держава може використовувати кредит для стимулювання капітальних вкладень, житлового будівництва, підтримки експорту товарів, підтримки окремих регіонів тощо.

Економічна наука довела, а господарська практика підтвердила, що кредит є універсальним інструментом розподілу і перерозподілу національного доходу, фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, вирівнювання рівнів рентабельності підприємств на основі переливання капіталів, що сприяє прогресивним структурним зрушенням у народному господарстві.

Відомо, що слово кредит походить від латинського «creditum», яке означає «позика», «борг». Цей термін також переводиться як «вірю», «довіряю» [1, с. 210]. В сучасній економічній літературі знаходимо кілька визначень кредиту, кілька трактувань його суті. Однак, найпоширенішими є два підходи до визначення сутності кредиту.

По-перше, кредит у низці праць характеризується без будь-якої констатації щодо економічних відносин та відносин загалом. Так, в економічній енциклопедії за редакцією Л. Абалкіна кредит розглядається «як різновид економічної угоди, коли один партнер надає іншому гроші або майно на умовах терміновості, зворотності» [2, с. 338]. У фінансово-кредитному словнику зазначено: «кредит — це позичка в грошовій або товарній формі на умовах повернення і, як правило, зі сплатою відсотків» [3, с. 103]. Аналогічне визначення кредиту знаходимо в економічному словнику за редакцією Л.М. Алексеєнко [4, с. 117]. Крім того, трапляються визначення кредиту як «форми руху позичкового капіталу» [5, с. 346], як «зворотної платної форми позик» [6, с. 133], як «надання товарів, послуг або коштів в обмін на обіцянку оплати в майбутньому» [7, с. 82] та ін.

Наведені визначення ототожнюють кредит з цінністю, яка передається одним економічним суб'єктом іншому в позичку. Тобто кредит розглядається як суто технічна категорія. При такому підході увага дослідників зміщується на саму позичку, її правову форму, водночас «губиться» економічний зміст кредиту. На нашу думку, таке розуміння кредиту в умовах ринкових відносин є дещо звуженим. До того ж, поняття кредиту ширше за поняття позички, бо передбачає не тільки факт надання останньої, а й відносини між сторонами, що виникають у зв'язку з наступним погашенням позички. Так, в енциклопедії банківської справи України зазначається два різновиди кредиту — як позики (російською — заем) та позички (російською — ссуда) [8, с. 431]. При цьому вказується різниця між цими спорідненими поняттями, що полягає в специфіці оформлення відносин між кредитором і позичальником. Позику ініціює та обслуговує позичальник (держава, підприємство, компанія), а кредитори (широке коло юридичних та фізичних осіб) на оголошених позичальником умовах надають йому свої кошти, підписуються на облігації позики. На відміну від цього позичка — кредитування — здійснюється і оформляється з ініціативи кредитора, який розміщує сконцентровані ним тимчасово-вільні кошти вкладників серед кредитоспроможних позичальників з метою одержання прибутку.

По-друге, багато науковців визначають кредит через різні види відносин, частіше — економічних відносин. У наведених нижче визначеннях кредит ототожнюється з певним видом економічних відносин, які формуються в суспільстві. Такий підхід дає можливість глибше дослідити економічні аспекти кредиту, основи та закономірності його руху. Так, у Великому економічному словнику кредит характеризується як «економічні відносини між кредитором і позичальником» [9, с. 284]; як «економічні відносини між різними партнерами, що виникають при передачі майна або грошей іншій особі у тимчасове користування» визначають кредит автори Короткої економічної енциклопедії [10, с. 158]. Трапляються визначення кредиту в контексті економічних відносин, але як економічна категорія: «економічна категорія, якою передбачається акумулювання тимчасово вільних коштів бюджету, централізованих державних позабюджетних фондів, суб'єктів господарювання і населення, які потім надаються позичальникам (державі, юридичним і фізичним особам) на засадах повернення, строковості, сплати, цільового використання та реального забезпечення» [11]; «економічна категорія яка є виразом відносин між суб'єктами господарювання щодо надання й отримання позички

в грошовій чи товарній формі на умовах повернення, строковості й платності» [8, с. 306].

Проте на особливу увагу заслуговують наступні визначення кредиту провідних вітчизняних учених: «економічні відносини, які виникають між кредитором і позичальником з приводу одержання останнім позички в грошовій або товарній формі на умовах повернення в певний строк і, як правило, зі сплатою відсотків», — професор А. М. Мороз [12, с. 147]; «економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником з приводу мобілізації тимчасово вільних коштів та використання їх на умовах повернення й оплати» професор Б.С. Івасів [1, с. 210]; «кредитні відносини виникають між кредитором і позичальником з приводу мобілізації тимчасово вільних грошових коштів та їх використання на умовах повернення і платності» професор А. Гальчинський [13, с. 184];

Деякі учені детальніше конкретизують відносини та економічні відносини. Так, М.І. Савлук розглядає кредит як «суспільні відносини, що виникають між економічними суб'єктами у зв'язку з передачею один одному в тимчасове користування вільних коштів (вартості) на засадах зворотності, платності та добровільності» [14; 15], а С.В. Мочерний кредит і кредитні відносини пов'язує з відносинами економічної власності. Зокрема він стверджує, що «доцільність аналізу кредиту і кредитних відносин у контексті економічної власності зумовлена евристичною цінністю цієї категорії» [16, с. 22].

Саме тлумачення кредиту «як економічних відносин власності» здається нам найбільш удалим і достовірним оскільки дає підстави стверджувати, що кредит не пов'язаний з передачею права власності (тобто власником залишається кредитор, який залишає за собою право у разі неповернення кредиту і процентів за ним вимагати його відшкодування) а отже, є не тільки економічною та історичною, а й правовою категорією. Власником вартості залишається кредитор у той час як позичальник тимчасово користується лише споживчою вартістю наданих у кредит грошей чи товарів. Розглядаючи кредит у контексті економічної власності С. Мочерний відмічає: «надаючи гроші в позичку, позичковий капіталіст відчужує вартість грошей як капіталу (а не товару або грошей), внаслідок чого вона перетворюється в капітал-власність» [17, с. 4].

Підкреслюючи самостійність категорії «кредит», слід відмітити, що тільки для нього характерний рух вартості на принципах повернення, відшкодування та еквівалентності, не пов'язаний з

передачею права власності при наданні коштів у позику. Як економічна категорія кредит є сукупністю окремих визначених економічних відносин. Із цих позицій зустрічаються визначення кредиту «як відносини між кредитором і позичальником із приводу поверненого руху вартості» [18].

Сутність кредиту, на нашу думку, безпосередньо (найповніше) виражається через кредитні відносини, функції та форми кредиту. Опосередковано на суть кредиту впливають його види. Як економічна категорія кредит є сукупністю окремих визначених економічних відносин. Основними *ознаками кредитних відносин*, що розкривають суть кредиту, як економічної категорії, в сучасних умовах є:

- учасники кредитних відносин мають бути економічно самостійними;

- виходячи з відносин економічної власності до кредитних відносин належать відносини між різними економічними суб'єктами щодо надання коштів у позику та плати за неї у формі відсотка як форми економічної реалізації власності. В узагальненій формі такими суб'єктами є кредитор і позичальник, а об'єктами — частина активів кредитних установ, залучені на депозити вклади фізичних та юридичних осіб;

- кредитні відносини перебувають у тісній взаємодії з відповідними елементами товарно-грошових відносин. Унаслідок чого в кредит (який є формою руху кредитних відносин) можуть надаватися як гроші, так і товари. Отже, кредитні відносини є вартісними, оскільки виникають у зв'язку з рухом вартості (грошей чи матеріальних цінностей);

- кредитні відносини не змінюють власника цінностей, з приводу яких вони виникають. Кредитор залишається власником переданої в борг вартості, а позичальник одержує її лише у тимчасове користування, після чого повинен повернути власникові;

- платність (нееквівалентність) кредитних відносин означає, що позичальник повертає кредиту більшу масу вартості, ніж сам одержує від нього. Таму дивними видається твердження деяких учених, що кредит надається «як правило, зі сплатою відсотків», оскільки мета кредитування полягає в отриманні проценту. Такі твердження більше підходять субсидії та субвенції ніж кредиту;

- кредитні відносини на макрорівні є безперервними, а на мікрорівні — перервними;

- характерною рисою кредитних відносин є позичковий капітал.

Позичковий капітал виступає як вартість, що приносить додаткову вартість, тобто капітал. Гроші стають особливим товаром, набувають особливої споживчої вартості, здатності принести додаткову вартість у формі відсотку. Отже вартість грошей, як носія позичкового капіталу виражається у відсотку, що виступає однією з специфічних форм додаткової вартості. Тому, надаючи гроші в позику, позичковий капіталіст відчужує вартість грошей як капіталу (а не товару або грошей) внаслідок чого вона перетворюється в капітал-власність;

- кредитні відносини включають проведення специфічних маркетингових досліджень, відносини менеджменту в діяльності банківських установ, управління різними видами операцій;

- у процесі розвитку різноманітних форм кредиту кредитні відносини розгортаються в цілісну систему, що охоплює такі сфери суспільного відтворення, як сфери обміну і розподілу (в т. ч. перерозподілу), впливаючи в той же час на сфери виробництва і споживання;

- у кредитних відносинах, крім кредитного, який безпосередньо формує кредитні відносини, беруть участь такі підрозділи банку: юридичний відділ здійснює правове забезпечення кредитних відносин; відділ банківської безпеки забезпечує отримання достовірної й максимально повної інформації стосовно доцільності кредитування; внутрішня бухгалтерія банку веде аналітичний і синтетичний облік кредитних операцій; відділ економічного аналізу, прогнозування й контролю нормативів бере участь у кредитних операціях із точки зору виконання банком економічних нормативів.

З одного боку окрема *функція* не рівнозначна сутності кредиту, а відображає лише деякі його істотні ознаки, з іншого — функція є специфічним виявленням сутності як цілісного явища. Стосовно ж до економічної категорії функції означають виявлення її сутності в дії, специфічні способи вираження притаманних категорії якостей.

Аналізуючи визначення функцій кредиту в економічній літературі, переконуємося, що не існує єдиної точки зору на їх сутність. Існуюча розбіжність щодо кількості і змісту функцій кредиту зумовлена не лише відмінностями у трактуванні сутності цієї категорії, а й відсутністю загальних методологічних засад їх аналізу. Деякі вчені виділяють одну функцію кредиту (перерозподільну), в той час як, наприклад, А. Гальчинський вісім (утворення додаткової до наявної в економіці купівельної спроможності, капіталізації вільних грошових доходів, грошове обслугову-

вання обігу капіталу в процесі його відтворення, прискорення концентрації, обслуговування кредитом інноваційного процесу, забезпечення зростання ефективності грошового обігу, інструментів макроекономічного регулювання господарських процесів) [13 с. 188]. Багато ж дослідників виділяють, окрім перерозподільної, такі функції, як контрольна, емісійна (антиципаційна), капіталізація вільних грошових доходів.

Зміст перерозподільної функції полягає в тому, що за рахунок тимчасово вільної вартості одних юридичних і фізичних осіб задовольняються тимчасові потреби в коштах та товарах інших юридичних і фізичних осіб. Слід пам'ятати, що кредит передається особі (фізичній чи юридичній), котра здатна забезпечити ефективніше використання цього капіталу в суспільно необхідній галузі економіки. Особливістю цієї функції є те, що завдяки їй перерозподіляється не лише вартість, створена в поточному періоді, а й вартість створена в минулому періоді.

З одного боку контрольна функція кредиту є важливою для всіх учасників кредитного процесу, так як в ефективному використанні запозичених коштів і своєчасному їх поверненні зацікавлені не лише кредитори, а й позичальники, з іншого, контроль властивий не тільки кредитним відносинам, а й багатьом іншим — фінансовим, страховим, торгівельним тощо, тобто він не є родовою ознакою лише кредиту. Існує також думка, що контроль функція банку, а не кредиту.

Суть емісійної (антиципаційної) функції кредиту впливає із функції грошей як засобу платежу, тобто на основі кредиту здійснюється емісія грошей як платіжних засобів. Так, професор Б. С. Івасів називає кредит «батьком усіх грошей, а емісію їх матір'ю» [1, с. 213]. Можна сказати, що кредит створює гроші для грошового обігу, оскільки видача позики чи позички збільшує грошову масу в обороті, а погашення її зменшує.

Сформульована А.С. Гальчинським і підхоплена іншими дослідниками функція капіталізації вільних грошових доходів полягає в трансформації завдяки кредиту грошових заощаджень та нагромаджень юридичних та фізичних осіб у вартість, що дає дохід, тобто в позичковий капітал. Така трансформація забезпечується через зворотній рух та платність кредиту. Однак, існування даної функції викликає подив, адже це та ж сама перерозподільна функція, тільки сформульована іншими словами.

Найчастіше учені виділяють дві **форми кредиту**: грошову та товарну. При цьому грошова та товарна форми кредиту є вартісними, рівноправними, рівнозначними, рівно замінними, мають

внутрішній зв'язок. У товарній формі кредит надається при оренді майна, погашенні міждержавних боргів поставками товарів, наданні речей у прокат, продажі товарів з відстрочкою платежу. У грошовій формі позички надають банки, уряди, міжнародні фінансово-кредитні установи.

Виходячи з вищезазначеного, ми вважаємо, що **кредит** у сучасних ринкових умовах означає економічні відносини власності (оскільки він є економічно-правовою категорією), які виникають між кредитором та позичальником у момент укладення кредитного договору (юридичними та фізичними особами і державою) з приводу перерозподілу тимчасово вільної вартості (в грошовій чи товарній формі) на умовах повернення платності, забезпеченості, строкості, цільового використання.

Роль кредиту як економічної категорії характеризує конкретні прояви його функцій у даному соціально-економічному середовищі.

У ринковій економіці роль кредиту проявляється в регуляції, тобто в оптимізації пропорцій суспільного відтворення. Кредитна форма перерозподілу ВВП та національного доходу є завершальною інстанцією. Вона охоплює, поряд з фінансовою формою, перерозподіл між виробничою і невиробничою сферами, між галузями виробництва і регіонами. Отже, кредит у певній мірі впливає на структурну перебудову економіки, на формування важливих пропорцій в економічній системі: співвідношення між фондами відшкодування, нагромадження і споживання.

Кредит у ринковій економіці виступає також як еластичний механізм переливання капіталу з одних галузей економіки в інші для досягнення ними певних норм прибутковості і дає змогу подолати обмеженість індивідуального капіталу. Сприяючи вирівнюванню норми прибутку в різних галузях, кредит впливає на галузеву структуру економіки, оскільки тимчасово вільні ресурси перерозподіляються в ті галузі, де забезпечується отримання високих прибутків.

Кредит базується на договірній основі і виражає стосунки між кредиторами і позичальниками. За його допомогою вільні кошти підприємств, приватного сектора й держави акумулюються, перетворюючись у позичковий капітал, котрий передається за плату в тимчасове користування.

Кредит завжди був і залишається важливим важелем у стимулюванні розвитку виробництва. За його допомогою прискорюється процес обігу капіталу як на макро-, так і на мікроекономічному рівнях. Кредит сприяє досягненню вищої рентабельності

виробництва і прибутковості капіталу. В умовах економічного піднесення кредит виступає чинником зростання, який, перерозподіляючи величезні грошові і товарні маси, живить підприємства додатковими ресурсами.

На сучасному етапі така роль кредиту реалізується далеко не повністю. Цьому заважає недосконалість ринкових відносин в економіці країни. Зокрема, тільки розпочався процес формування ринку позичкових капіталів, незавершений процес демонополізації та децентралізації економіки, діяльність комерційних банків з кредитними портфелями ще не відповідає ринковим принципам. Регулююча роль кредиту ускладнюється також внаслідок економічної кризи та проявленнями інфляційних процесів. Високий рівень інфляції орієнтує комерційні структури на інвестиції у торгівлю, посередницьку діяльність та проекти, що гарантує швидкий обіг капіталу і високу норму прибутку, тобто у галузі з високою імовірністю втрати вкладених коштів. З одного боку, це зменшує якість кредитного портфеля банків, збільшуючи частку ризикованих кредитів, а з іншого, надає суб'єктам можливість легкої компенсації високих ставок відсотку за позичені кошти в разі успішного здійснення проекту. За таких умов переливання позичкових капіталів на вільній конкурентній основі в значній мірі ускладнюється і мало сприяє вирівнюванню норми прибутку в різних галузях. Крім того, кредитування у великих розмірах дефіциту державного бюджету теж порушує обґрунтовану пропозицію між фондом нагромадження і фондом споживання.

Надзвичайно важлива роль кредиту у забезпеченні науково-технічного прогресу та обслуговуванні інноваційного процесу. Кредит виступає важливим джерелом фінансування капітальних вкладень. Націлене на виробничий процес довгострокове кредитування виступає як одна із форм інвестицій в економіку країни. Безперервність і достатність їх $\frac{3}{4}$ обов'язкові для нормального функціонування економіки. Ефективність кредитних важелів перспективного розвитку НТП визначається кредитною політикою. Для реалізації інвестиційної програми необхідно здійснювати пріоритетне кредитування проектів, цілеспрямованих на стимулювання НТП. Однак, в умовах інфляції можливості кредиту в стимулюванні НТП різко зменшуються, оскільки звужуються межі запровадження нової техніки внаслідок її значного подорожчання, і можливі строки надання кредиту набагато менші ніж період окупності капітальних затрат. Сьогодні інвестиційна діяльність в Україні практично відсутня, що спричинено умовами

загальної кризи її економіки, нестабільністю соціально-економічного стану в країні.

В умовах ринкової економіки дедалі більшої ваги набуває кредит в обслуговуванні інноваційного процесу, розвитку малих і середніх виробничих структур, підготовці та перепідготовці наукових кадрів. Він допомагає швидкому перерозподілу грошових капіталів, що дає можливість у стислі строки здійснити переорієнтацію виробництва й оздоровити економіку.

Кредит сприяє прискоренню концентрації та централізації капіталу через використання акцій та облігацій корпоративної форми власності, якій нині належать провідні позиції в системі економічних відносин.

Нарешті, кредит використовується як один із дійових інструментів розвитку процесів інтеграції національної економіки в світову економічну систему. Процес структурної перебудови та стабілізації вітчизняної економіки практично неможливий без кредитної допомоги світового співтовариства. За допомогою кредиту можливий імпорт нових технологій, передової техніки, навіть при пасивному торговому балансі. При цьому кредит сприяє розвитку експорту традиційних товарів, використовується як засіб регулювання платіжного балансу країни.

Література

1. Гроші та кредит: Підручник // За ред. Б. С. Івасіва. — К.: КНЕУ, 1999. — 404 с.
2. Экономическая энциклопедия: Под ред. Л.И.Абалкина. — М.: Экономика, 1999. — 1055 с.
3. Финансово-кредитный словарь. — М.: Финансы и статистика, 1986.
4. *Алексеев Л. М. та ін.* Економічний словник: банківська справа: фондовий ринок. — К.: Максимум; Тернопіль: Економічна думка, 2000.
5. Теоретическая экономика. Политэкономия. — М.: ЮНИТЫ, 1997.
6. *Войтов А. Г.* Экономика. — М., 1999.
7. *Миллер Р. Л., Ван-Хуз Д. Д.* Современные деньги и банковское дело: Пер. с англ. — ИНФРА-М, 2000. — 856 с.
8. Енциклопедія банківської справи України: Редкол.: В. С. Стельмах (голова) та ін. — К.: Молодь, Ін Юре. 2001. — 680 с.
9. Большой экономический словарь. Под ред. А. Н. Азрилияна. — М.: Институт новой экономики, 1999.
10. *Вечканов Г. С., Вечканова Г. Р., Пуляев В. Т.* Краткая экономическая энциклопедия. — СПб.: Петрополис, 1998.

11. Потійко Ю. Ще раз про кредит // Вісник НБУ. — Грудень, 2000.
12. Банківська енциклопедія: Під ред. А.М. Мороза. — К.: Ельтон, 1993. — 327 с.
13. Гальчинський А. Теорія грошей. — К.: Основи, 1996. — 413 с.
14. Гроші та кредит: За ред. М. І. Савлука. — К.: КНЕУ, 2002. — 598 с.
15. Гроші та кредит: Підручник. За заг. ред. М. І. Савлука. — К.: КНЕУ, 2006. — 744 с.
16. Мочерний С. В. Економічна теорія. — К.: Академія, 1999.
17. Мочерний С., Устенко О. Кредит і кредитні відносини в контексті економічної власності // Банківська справа. — 2000. — № 5. — С. 3—6.
18. Струбайло Т. С. Удосконалення кредитних відносин комерційних банків із позичальниками. Автореф. к. е. н. — К., 2000.
19. Гнатів О. А., Котовська Р. Р. Роль кредиту для розвитку економіки України // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Фінансово-економічні системи: трансформація та євроінтеграції (Збірник наукових праць) / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; Редкол.: Відп. ред. Є. І. Бойко. — Львів, 2007. — Вип. 1(63). — 505 с.

Статтю подано до редакції 03.10.09 р.

УДК 336.3

М. А. Гапонюк,
канд. екон. наук., проф.,
зав. кафедри фінансових ринків
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОКРЕМІ АСПЕКТИ БОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто питання оптимізації діяльності органів місцевого самоврядування на ринку борговому сегменті фінансового ринку України. Визначено головні перешкоди на шляху активізації політики місцевої влади у сфері використання боргових фінансових інструментів та обґрунтовано шляхи їх подолання.

Ключові слова: місцеві органи влади, боргова політика, муніципальні запозичення, облігації місцевих позик, глобальна економічна криза

В статье рассматриваются вопросы оптимизации деятельности органов местного самоуправления на долговом сегменте финансового рынка Украины. Определены главные препятствия на пути активизации политики местной власти в сфере использования долговых финансовых инструментов, а также аргументированы пути их преодоления.